

ישנה אחדה

לאחר שרס"ן יהודה כהן הי"ד הציל מאות מתושבי
קיבוץ נחל עוז הוריו קראו על פועלו בפעם
הראשונה בכתבה | שבוע לאחר מכן נפל בנם
בקרב ומאז הם עסוקים בחשיפת סיפורו המופלא
ובהשקת פרויקט עוז ליהודה שמנציח את מורשתו
הרוחנית בלימודי חברותא | לקראת מלאת
שנתיים למתקפה הם חושפים יריעה מחייו של
בנם שמסר נפשו למען עם ישראל | וגם: הראיון
של יהודה ל'משפחה' שבוע לפני נפילתו

הדס אפיק

צילום: באדיבות המשפחה

"מסר את הנפש". יהודה כהן ז"ל

**"יהודה הקפיד
על שמירת
ההלכה כמה שרק
היה יכול וגם
ניסה להחדיר
בחיילים ערכים
דתיים שונים
ותחושה של
שליחות"**

לוודא שאנחנו באמת חיילים". קרוב לשש שעות ניהלו החיילים קרבות פנים אל פנים עם המחבלים ובין לבין חילצו עוד ועוד אנשים מהתופת. "בחלק מהמקרים הוצאנו משפחות שלמות מהממ"ד", תיאר כהן, "בחלק מהמקרים לצערנו נכנסו וראינו מחזות נוראיים, שאני לא מאחל לאף אחד לחזות בהם". בסביבות השעה חמש אחר הצהריים טוהר הקיבוץ כולו ממחבלים והחיילים החלו בפינוי ובהגנה על הקיבוץ. "הבאנו את תושבי הקיבוץ לבסיס שלנו, כדי שישנו קודם כל במקום בטוח ושקט. באותו לילה היו אצלנו מאות אנשים ויום למחרת כבר דאגו להם למקומות שהות חלופיים". במקביל נמשכה הלחימה בגזרה. "נשארנו עוד יומיים בנחל עוז, וכל הזמן יש ניסיונות חדירה נוספים ואירועים חדשים, במקביל לעבודת פינוי החללים". למי שטרם קלט, מדובר באירוע חריג שבו קבוצת חיילים יצאה לשטח בהחלטה יזומה של מפקד החטיבה, שהבין כי מתרחש אירוע שכמוהו לא היה מעולם

חטיפה לנגד עינינו: מחבלים שברחו ולקחו איתם מישוה מהקיבוץ לכיוון הרצועה. חיסלנו אותם במהירות, הצלנו את התושב והמשכנו לכיוון הקיבוץ". הם נכנסו לנחל עוז. המקום המה מחבלים. כהן סיפר: "התחלקנו לצוותים והתחלנו לעבור בית בית עם כדור בקנה ורימון עם נצרה שלופה ביד. לכל בית שהגענו צעקנו שאנחנו צה"ל וקראנו לאנשים שהתחבאו לצאת אלינו. חלק מהם פחדו ולא האמינו לנו". יהודה כהן תיאר כאן פרט מצמרר ולא כל כך ידוע על מתקפת שמחת תורה: "צריכים להבין שקודם לכן המחבלים תפסו בחור בן 16 מהקיבוץ ועם רובה צמוד לרקה הכריחו אותו לדבר עם אנשים מחוץ לממ"ד כדי שיפתחו לו. אחרי כמה סיבובים כאלה הוא סירב והם רצחו אותו. "בעקבות המקרה הזה אנשים ממש פחדו ולא האמינו לנו שאנחנו באמת צה"ל. היו כאלה שביקשו שנשלים את הפסוק 'שמע ישראל'. היו שהתחילו לשאול שאלות כמו: 'באיזו שנה הוקמה המדינה?' כדי

הבלתי נשכח הי"ד.

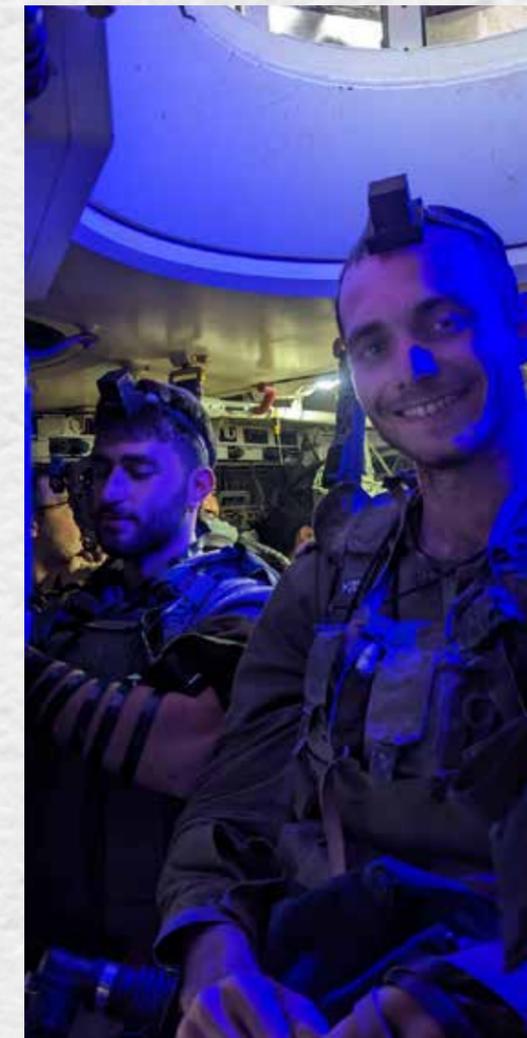
העדות של יהודה כהן

מה באמת התרחש באותו יום בנחל עוז? כדי להבין את האירועים נצטט את הדברים שסיפר כהן ל"משפחה": "זה (מתקפת שמחת תורה, ה"א) היה תרחיש שלא חשבנו שיתממש אי פעם. היו לנו תרגילים על דברים בסגנון, חשבתי שגם אם יקרה משהו דומה - הוא יקרה בצפון. לא חלמנו שזה יקרה בדרום ועוד בהיקף שכזה. זה ממש שינה לנו את כל התפיסה שהייתה ש'אם יקרה אירוע כזה הוא יהיה נקודתי'. זאת אומרת חדירה של חיזבללה והשתלטות על יישוב. לא חלמנו שזה יהיה בסדר גודל כזה, בעוצמה כזו ובפריסה כל כך רחבה של אירועים". כשכתב 'משפחה' שאל את יהודה כהן הי"ד אם זה לא מבלבל כשמתכוננים לתרחיש מסוים ולבסוף מגיעים לזירה שונה לחלוטין מכפי שחשבו, הוא השיב: "לא, כי באותם רגעים הדבר היחיד שעובר לך בראש הוא המשימה הספציפית שמוטלת עליך. אתה מתנתק מכל האירועים מסביב ומתמקד באירוע שבו אתה נמצא, בידיעה שאתה צריך לסיים אותו כמה שיותר מהר במינימום אפשרי של נפגעים כדי לעבור לאירוע הבא". למעשה, תחילתו של אותו יום הייתה בפרוץ המתקפה. רב סרן יהודה כהן וחייליו הוזעקו למשמר הנגב ומשם יצאו לשדרות, אך התברר שכבר יש שם כוחות. הם קיבלו קריאה להמשיך לנחל עוז, שם היו באותו זמן כ-400 תושבים עם כוחות לא גדולים של יחידות מסתערבים ומגלן. סיירת גבעתי הייתה היחידה שבאה עם כוח גדול של יותר ממאה חיילים כבר בשלב הראשון, וסייעה באופן ישיר להצלתם של בני הקיבוץ. כהן סיפר ל"משפחה": "רדנו מהרכבים ישירות לשדה קרב פעיל, עם יריות מכל כיוון, השבנו אש והתחלנו בסריקות ופתאום קיבלנו בקשר קריאה להגיע בדחיפות לנחל עוז. התקדמנו לשם וכשהגענו גילינו שהקיבוץ מלא במחבלים ונגדם כוח קטן מאוד של חיילי מגלן ומספר חברי כיתת כוננות. הכניסה ליישוב הייתה ממולכדת ונאלצנו לחפש דרכי כניסה חלופיות". המשימה שעמדה בפני החיילים הייתה קודם כל לחלץ כל מי שאפשר, בניסיון לחסל כמה שיותר מחבלים. "הדרך שממנה נכנסנו לקיבוץ נמצאת פחות מקילומטר מהגדר וכשהגענו לשם ראינו

חודשים האחרונים פורסמו כמה וכמה תחקירים של צה"ל על תפקוד הצבא במתקפת הפתע המחרידה ביותר שידעה מדינת ישראל על ידי אויביה, בשמחת תורה

תשפ"ד בקיבוצי הדרום והערות. כפי שניתן היה לשער התחקירים עדיין בתחילת דרכם ומופיעות בהם לא מעט שאלות שאינן פתורות במלואן. אך יש גם לא מעט מעשי גבורה בלתי נתפסים שנחשפים בהם, כמו למשל מעשיו של רב סרן יהודה כהן הי"ד, מפקד פלוגה בסיירת גבעתי שהוביל את כוחותיו, ולמעשה סייע באופן ישיר עם חיילי הסיירת להצלתם של 350 מתושבי קיבוץ נחל עוז, שבאותה עת היו נצורים בבתיים. עשרות מחבלים מאיימים על תושבי הקיבוץ ורק שני חברי כיתת כוננות נלחמו בהם עם כוח קטן של יחידת מסתערבים ומגלן. יהודה כהן עצמו התראיין לעיתון 'משפחה' בעת לחימתו בעזה. "זהו תרחיש אימה שלא חשבנו שיתממש אי פעם", הוא סיפר. היה זה בריאיון שנערך זמן קצר בלבד לאחר פרוץ המלחמה, בי"א במרחשוון תשפ"ד. כהן התראיין לאחר שדובר צה"ל ביקש זאת ממנו כדי לחשוף לציבור מעט מן הפעילות של הצבא באותו יום. המצמרר מכל הוא העובדה שכשבוע לאחר הריאיון, בי"ט במרחשוון, מצא כהן את מותו בקרב קשה בעזה. הוא לא הספיק לספר על מעשיו למשפחתו שהתוודעה אליהם רק מהכתבה. "שוחחנו עם יהודה למחרת שמחת תורה והוא סיפר לנו שהוא 'עושה שמירות בנחל עוז', מספרת בדמעות אימו, גב' תהילה כהן, טוענת רבנית. "לא שיערנו שהוא הציל מאות אנשים". כעת, כמעט שנתיים לאחר נפילתו של בנם, מתיישים גב' כהן ובעלה הרב דוב כהן, שהיה שנים רבות ר"מ ביישיבת שדמות מחולה, לחשוף פרטים נוספים מסיפורו של בנם, שכן מסתבר שפעילותו בנחל עוז לא הייתה הפעם הראשונה שבה הוא הציל חיים, והיא רק חלק קטן ממסכת ארוכה של גבורה מופלאה. ההורים של יהודה הי"ד רואים בכתבה הזו עוד פעולה בשרשרת מעשי הנצחה וההמשכיות שהם עושים לזכרו של בנם

"יהדות ללא פשרות". בעת הנחת תפילין

יהודה
אהל

בתשפ"ה שמאחורי הדממה

434

**ילדים טהורים
יתומים חדשים
כך כל קרוב, כל כך זועק.**

אין דרך לייפות את זה.

אחד

וצריך חיילים רבים ככל האפשר. החלטה שהוא קיבל באלפית השנייה, לבד, בלי לעבור את שרשרת האישורים הנדרשת בזמן שגרה, היא שהובילה להצלחתם של מאות בני אדם. באירוע הזה לבדו הצילו רב סרן יהודה כהן וחייליו יותר מ-350 איש. בכירים בצה"ל ציינו לאחר מכן שההחלטות שקיבלו הצוותים בשטח באופן עצמאי מנעו אירוע גדול יותר וסייעו להשתלטות ישראלית מחודשת על הקיבוצים ולחיסול המחבלים.

הציצית של יהודה

"יהודה הגיע לתפקיד בכיר בצבא", מספרת אימו, "אבל רק לאחר שנהרג גילינו שהוא לא היה רק מפקד מוביל שהציל חיים, אלא גם התחזק מאוד מבחינה רוחנית בשנים האחרונות. נודעו לנו דברים שלא ידענו קודם. צריכים להבין שבסיירת גבעתי אין הרבה חיילים דתיים ואין מעטפת דתית, אך כפי שסיפרו לנו חייליו לאחר מכן יהודה הקפיד על שמירת ההלכה כמה שרק היה יכול וגם ניסה להחדיר בחיילים ערכים דתיים שונים ותחושה של שליחות.

"האמת היא שהופתענו. אומנם אנחנו בית תורני מאוד ויש לנו חתנים ובנים בני תורה, אך כלפי חוץ יהודה היה נראה פחות דתי. בפועל מתברר שהוא הקפיד על קיום מצוות ללא שום פשרות ואף יש לנו תמונה שלו מניח תפילין בתוך הנמ"ר, בימים האחרונים לחייו.

"אגב, ביום כיפור האחרון לחייו היה יהודה בעוטף עזה והתמודד עם הפרות סדר רבות על הגדה למרות הקושי והחום בשטח הוא לא ויתר והתעקש לצום בלי לעשות עניין. העוצמה הזו עברה בלי מילים ואחרי נפילתו קיבלנו הודעות מרגשות מחיילים שלו שאינם דתיים שהחליטו להניח תפילין. אחד מהם אמר לנו: 'יהודה כבר לא יכול להניח תפילין, אז אני מניח במקומו'."

"זה לא פלא", מוסיף הרב דוב כהן, אביו של רב סרן יהודה כהן. "יהודה למד כנער צעיר בחיסיפין וקיבל שם ערכים שאליהם הוא היה מחובר גם אחרי שסיים את הלימודים. בשנים שלאחר מכן הוא המשיך להתקשר מדי ערב ראש השנה לאחל שנה טובה לצוות המחנכים שלו. בשנה שבה פרצה המלחמה הוא לא הספיק להתקשר כדי לאחל לפני ראש השנה, ומייד אחרי החג הוא יצר קשר.

"לאחר שסיים את לימודיו בחיסיפין המשיך יהודה למכינה בעלי, שהקפיצה אותו מבחינה רוחנית ורעיונית, שם הוא גם עבר תפנית והחל להתייחס ללימודים ברצינות גדולה. זה לא היה רק חיזוק לימודי, אלא בעיקר חיזוק של קשר עם הקב"ה והתורה. הוא מאוד נבנה שם", מציין אביו.

הרב כהן עוצר לרגע ומודה כי כהורים לשבעה ילדים מצאו הוא ואשתו את עצמם לומדים דרך יהודה קורס בהנחיית הורים. "אל תלחץ על הילד שלך, כי זה לא יוביל אותו לשום מקום טוב. השינוי צריך לבוא ממנו", הוא אומר. ויש לו גם סיפור מרגש במיוחד: "בשלב מסוים בתיכון הפסיק יהודה ללכת עם ציצית. זה כמו בן הפריע לנו מאוד, אך מכיוון שמדובר בילד גדול הרגשנו שלא יהיה נכון ללחוץ עליו. לימים, כשסיים כבר את המכינה ובא לבקר בעלי, ראש המכינה הרב אלי סדן נתן לו צ'פחה על הגב ואז גילה: 'אתה בלי ציצית?' הוא שוחח איתו עשר דקות בלבד שבהן שכנע אותו לחזור ללבוש ציצית, ומאז הציצית לא ירדה ממנו.

"אני יודע את זה כי בהיותו בצבא כיבסתי לו את הציצית מדי שבוע ולפי כמות הבוץ ידעתי כמה קשה היה השבוע שעבר עליהם. החיבור שלו לציצית בא לביטוי גם אחר כך, כאשר לפני הכניסה לעזה ביקש יהודה מרב הגדוד שיביא 400 ציציות לכל החיילים המעוניינים. אחרי שקיבל אותן וראה שיש ביקוש כה גדול, הוא פעל כדי להשיג 4,000 ציציות, שיהיו לכל החיילים בגבעתי, ובאמת בזכות יהודה לא נשאר חייל אחד בלי ציצית." "יהודה היה טיפוס שאינו קונבנציונלי", מוסיפה אימו. "על אף שהגיע לתפקיד בכיר הוא לא התרשם מדרגות או ממעמדות. גם כלפי החיילים שלו הוא התנהל תמיד בגובה העיניים. גם המראה החיצוני שלו היה עדין ונראה שזו הסיבה שהוא לא חשש להביא את הרוחניות לצבא. לא עניינו אותו התגובות מסביב. הוא שאף לעשות הכל בדרך שנראתה לו הנכונה ביותר."

מסר של תפילה

"אנחנו יודעים הרבה על מה שעבר על יהודה מאז פרוץ המלחמה, אך שום דבר לא הגיע ממנו", מספרת גב' כהן. "את הכל שמענו מחיילים וממפקדים שהיו

איתו בשטח ואנחנו גם מודעים לכך שיש דברים שלא נדע לעולם. ידוע לנו שגם לפני פרוץ המלחמה הוא נשא בתפקידים חשובים ומשמעותיים, אך מיעט לדבר עליהם מטעמי חיסיון צבאי, מטעמי צניעות אישית ואולי בגלל שניהם יחד. "דווקא בליל שמחת תורה זכיתי לקיים איתו שיחת עומק על החיים. זה היה בתום ההקפות בבית הכנסת, לאחר שהוא קיבל את ספר התורה לידיו כבר בהקפה הראשונה, רקד והתרגש. לאחר מכן חזרנו הביתה יחד ושוחחנו בינינו. משום מה השיחה נסובה על מלחמת יום כיפור ועל התובנות שיש לנו ממנה. למחרת בבוקר בשעה מוקדמת הבנו שפרצה מלחמה ויהודה אמר לי: 'אמא, זה יום כיפור.' "האמת היא שמאז אותו רגע כמעט לא דיברנו, שכן הוא היה מגויס כל כולו וגם השיחות המועטות שהיו לנו היו שטחיות מאוד. היה ברור שיהודה דרוך ולחוץ, מכוון למטרה. לא רציתי להציק לו. רק אחרי שפורסמה הכתבה על מה שעשו בנחל עוז והבנתי כל מה שהוא עבר, התחלנו לשאול שאלות וקלטנו פתאום

את הגבורה הבלתי נתפסת באותו יום, שכן הוא וחייליו סיכנו את נפשם כפשוטו כדי להציל תושבים מהקיבוץ. אני עצמי לא דיברתי איתו, אבל אישה מהקיבוץ סיפרה לי שהיא התקשרה להודות לו על כל מה שהוא עשה והוא ענה לה בקול חנוק מדמעות".

מה עבר עליכם כהורים בשמחת תורה? הרב דוב כהן: "בשמחת תורה יהודה היה איתנו בבית והסיירת שלו הייתה באימון בצפון, אך מייד על הבוקר יהודה קיבל הודעה מהמג"ד והודיע לחיילים כי יש להגיע מייד לדרום. הוא עצמו העיר את אשתי ואילו אני כבר הייתי בבית הכנסת, אך קראו לי כדי לראות אותו. הספקנו לשוחח רק דקה וחצי שבהן הוא הבהיר לי שהמצב קשה ואף סיפר שהמחבלים חדרו ליישובים. למעשה זו הייתה השיחה הפרונטלית האחרונה שלנו. אחר כך דיברנו רק מעט בטלפון. המילה האחרונה שהוא אמר לי היא: 'תתפללו'. למישהו אחר הוא שלח הודעה: 'תלמדו תורה.' "כשהתחילה הכניסה הקרקעית", מוסיף הרב כהן, "יהודה שלח לנו הודעה ביום

לפני הכניסה לעזה ביקש יהודה מרב הגדוד שיביא 400 ציציות לכל החיילים המעוניינים. אחרי שקיבל אותן וראה שיש ביקוש כה גדול, הוא פעל כדי להשיג 4,000 ציציות, שיהיו לכל החיילים

בתשפ"ה שמאחורי הדממה

196*

אימהות גיבורות אלמנות טריות

כל כך מצמרר. כל כך מעורר.

אין דרך לייפות את זה.

* מתוך 5 נשות הקדושים הי"ד מפיגוע הדמים השבוע

ילד של נחט. יהודה בילדותו

"נקרא על שם סבא, ניצול השואה". כילד קטן

ליחמה הראויה: סרן יהודה יחד עם קצני המלחמה

מאד כשהחלו התקיפות הישראליות על עזה. התעמולה הפרו-פלסטינית החלה להוציא את תיעודי ההרס המרצועה והמחששות אחרות לסבך של תושבי עזה. אם לא די בכך, הם

זה לא היה דומה לטווח ויה שהיווה בה בעבר... סרן יהודה מספר שזה חריש שוטף לא חשב שיתמשש א פעם "יודו לנו תרגילים על דברים כפי" בן, והשני עם שאם ישנה דומה יקרה או זה יקרה במצוק. לא חשבו שזה יקרה בדומה ועניו בתיקו שבות. זה ממש שנה לנו את כל התפיסה שהייתה שאם יקרה אירוע כזה הוא יהיה נקודתי, את אומי רת חזירה על חיובאללה והשתלמות על יישוב לא חשבו שזה יהיה סכור נודל כזה, בעצמה כיו ובפריסה כל כך רחבה של אירועים".

יומיים של אש

ובחורה לדרדת שבה סרן יהודה והחיילים שלו מנהלים קרב עיקש. "יודנו מורכבים ישירות לשרה קרב פעיל, יריות מכל כיוון, חשבונו אש החתלתו במריקות, ופגזות קיבלנו בקשר קריאה לזעזע בר" חיותו לנחל עני. החקיקטנו לשם, וכשהגענו רבנו חקיקטנו מלא במחבלים ונאלצנו כיון קצן מאוד של לחייה מנלן ומספר חברי כיתה בגנות. התבטא ליישוב חזונה ממלידתו ונאלצנו לחפש הירי בני" מה ולשוח"ו.

ההשקפה שענידה בפני החיילים, כ-60 בספחה הייתה קודם כל לחלל כל מי שאפשר. תוך ניסיון לחסל כמה שיותר מחבלים. "הדרך שמענו נכנסנו לקיבוץ נבצאת מוחות מקילומטר מהגדה ושהגענו לשם ראינו חטיפה מול עינינו. מחבלים שכבו לקרא ארבע מטרות מקרקרין לכיוון הרצועה. היו שלטו ארבע בגדודות. הגבלת את התישש והתשכנו לכיוון הקיבוץ".

כשהם נכנסו לחול עין הקוסם סרן מחבלים יתחולקו לזווים ותחללו לעבור בית בית עם

שישי, סמוך מאוד לכניסת שבת, בשעה שאנשים רגילים כבר לא רואים הודעות, ובה הוא כתב: 'משפחה יקרה, חיכיתי בכוונה עם שליחת ההודעה הזו לשלב שבו תראו אותה בוודאי רק במוצאי שבת. מחמם את הלב לראות את העזרה והתמיכה שאנו מקבלים מכולכם. אני בטוח שאתם מתפללים להצלחתנו, אנו יוצאים למגר את הרוע ולהחזיר את הכבוד הלאומי שלנו וגם לחזור הביתה בשלום. שיהיה לכולם שבת שלום ובשורות טובות'."

ההורים מסבירים: "גם כאן אנו רואים חלק מהצוואה שלו שאמורה להשפיע על כולנו: לחתור לניצחון ולא להפסיק באמצע, לנצח אחת ולתמיד את האויב ואת הרוע'."

הצוואה של יהודה

בתאריך י"ט במרחשוון תשפ"ד, כשבוש אחרי הכניסה הקרקעית לעזה, היו כהן וחייליו בדרכם למצוא עוד ועוד מקומות מסתור של מחבלים ולפגוע בהם. באותו יום הם הגיעו למקום שבו היו כמה בתים והסיירת התמקמה באחד הבתים שטוהר ממחבלים. הם הורידו את האפודים וחשבו שאפשר לנוח.

הרב כהן מעיד שהוא שמע מחבריו של בנו שהיו במקום מה קרה אז: "מפקד הגדוד ביקש לבדוק מה קורה בבית הסמוך וכן לברר אם יש חיילים של צה"ל שמסתובבים בחוץ. יהודה יצא למשימה עם עוד שלושה חיילים - גלעד נחמיה ניצן הי"ד, יונדב לוינשטיין הי"ד והקשר של הסיירת יבדלח"ט, ואז נפתחה עליהם אש מאותו הבית. התברר שאכן היו שם מחבלים. הם הסתערו על הבית והצליחו בקרב. יהודה ושני החיילים שהזכרתי נהרגו ואילו הקשר נפצע קשה אך ברוך השם השתקם. ברגעים האחרונים לחייו הספיק יהודה לדווח מאיפה נורתה האש ובזכות זה הצליחו כוחותינו להרוג את המחבלים ולהרוס את הבית. "לאחר אותו אירוע הודיע סגן מפקד הפלוגה שאין ספק שיהודה וחייליו הצילו את כל הפלוגה ממוות בטוח, לא פחות, כי המחבלים שהתבצרו שם תכננו לירות על הבית שבו הייתה הסיירת'."

הרב כהן מבקש להדגיש: "יהודה ראה את עצמו חלק בלתי נפרד משרשרת הדורות. ימים ספורים אחרי שמחת תורה הוא התכתב עם אחד מהמחותנים שלנו, מנחם אנסבכר, שהיה מפקד הקרב בתל סאקי במלחמת יום כיפור. אנסבכר איחל

לו הצלחה במילים חמות ויהודה השיב: 'תודה רבה מנחם. רק אחרי שנרגעו הקרבות התחלתי לנסות לעכל... שנזכה להמשיך את שושלת הדורות בצורה הראויה'."

הרב כהן שותק לרגע, ומוסיף: "לפני 25 שנה, כשיהודה נולד, הענקנו לו את שמו על שם סבא שלי הי"ד, שנרצח בשואה. שום דבר לא הכין אותנו לכך שיבוא יום שבו דווקא כאן, בארץ ישראל, ימצא יהודה את מותו, ובעייתו כל כך מצמרר, כי 11 החודשים על יהודה מסתיימים בדיוק באזכרה של סבא שעל שמו הוא נקרא. העובדה שסבי נרצח בגולה ללא אפשרות להתגונן, בעוד יהודה בנו נהרג בארץ ישראל לאחר שהציל כל כך הרבה נפשות, נותנת לנו נחמה.

"מרגש שהמורשת שהתחילה אי שם בשואה המשיכה ללוות את יהודה כאן בארץ, עם כל המסרים שהעביר לחיילים והרוח שהפיח בהם. כך למשל חייל שלו בשם חננאל רוזנברג סיפר לנו: 'בי"ז באדר ב' תשפ"ב יהודה אסף את כולנו כדי להסביר לנו מדוע החיילים שהגיעו מכיוון המרכז איחרו. הסיבה: בני ברק הייתה הלווייתו של הגאון רבי חיים קניבסקי זצוק"ל.

"יהודה הרחיב והסביר מהי הסיבה שכל כך הרבה אנשים הגיעו ללוויה: 'משום שאותו רב השקיע את כל כוחו במה שהוא האמין בו - לימוד תורה'. חננאל אף סיפר כי הזדמן לו לעשות סיום לזכרו של יהודה בישיבה, שבו הוא סיפר את הסיפור הזה והדגיש שזה שיעור עצום בשביל כולנו, חיילים ולומדי תורה כאחד, להשקיע את כל כוחנו להיות הכי טובים בכל שליחות שבה נהיה'."

'אללי לי ואשרי לי'

ההבנה הזו שיהודה היה כל כך מיוחד מעודדת או מגבירה את הכאב? "גם וגם", משיבה גב' כהן. "הגעגוע הוא עצום והוא גובר מיום ליום. כאמא אני מתגעגעת לילד שלי ולחיים המלאים שהיו לו וכואב לי לראות שהכל נגדע. אבל ככל שאני שומעת עליו יותר סיפורים, כך אני מבינה שהוא הספיק לגעת בכל כך הרבה אנשים בימי חייו ובמונחים של נצח, הוא בוודאי עשה את שלו בעולם ואני מאוד שלמה עם זה. ההבנה הזו מחזקת אצלי את האמונה שכל אחד עובר את המסע שלו בימי חייו, יש מי שזקוק לשם כך לחיות עד גיל שמונים ויש כמו יהודה שבגיל 25 סיים את ייעודו.

אך כפי שציינתי, זה לא סותר את הגעגוע שממשיך ללוות כל הזמן.

"זה מורכב", מוסיף הרב כהן על דברי אשתו. "אני יכול לציין כי נודע לנו שימים ספורים לפני הכניסה לעזה אסף יהודה את חייליו ואמר להם: 'המפקדים הולכים בראש וככה זה צריך להיות, לכן הם חשופים יותר לאש האויב. אני רוצה שתדעו מה עליכם לעשות אם חלילה איפגע'. יהודה אף דיבר על כך עם המפקד שהיה אמור להחליפו ועם חייליו.

"יהודה היה מחובר לאמת הגדולה של עם ישראל ובעיקר צלולה היה מוכן למסור את נפשו למענו. המודעות לעובדה שהוא לא בהכרח חוזר לא הרתיעה אותו, אלא העצימה אצלו את נקודת האחריות. גבורת הנפש ואומץ הלב, הענווה, ההתבטלות כלפי גודל המשימה – חיברו את יהודה לעוצמות הרוח של עם ישראל לדורותיו, לרבי עקיבא שמוסר נפשו בעת שהוא מקבל עליו עול מלכות שמיים באהבה ורוממות רוח.

"אז כן, אני מבין שביני שני זכה להיות מהרוגי מלכות שאין שום ברייה יכולה לעמוד במחיצתם, וזו זכות. אנחנו גם מבינים שהוא נהרג באופן ישיר על קידוש השם וזה נתן הרבה מאוד כוח. מסופר על רב הכותל הרב מאיר יהודה גץ זצ"ל שבנו נהרג במלחמת ששת הימים וכשנודע לו הוא הגיב: 'אללי לי ואשרי לי. אללי על שהוא נהרג במלחמה ואשרי על שזה היה על שחרור ירושלים'. גם אנחנו מרגישים ממש כך. אנו יודעים שמותו של יהודה לא היה לשווא והוא הציל כל כך הרבה נפשות".

טרמפ ולקחו

כשנשאלים הוריו של רב סרן יהודה כהן מה הם לוקחים ממנו לחיים, הם מתקשים להצביע על דבר אחד. "יהודה היה רגיש לזולת באופן שלא יתואר", מספרת אימו. "כל הזמן היה לו קשר מיוחד עם משפחות שכולות. אמא לחייל שנהרג באופן טרגי הגיעה אלינו וסיפרה שיהודה היה היחיד שרומם אותה, עזר לה והתקשר אליה גם זמן רב אחרי פטירתו של הבן.

"אפילו על שאינם יהודים הוא חשב: יהודה היה פעם בפעילות צבאית בג'נין וכשהם סיימו את המוטל עליהם ורצו לצאת הם ראו ילד ערבי פצוע, בלי קשר לפעילות שלהם, כנראה בשל אלימות במשפחה. יהודה קרא לחובש של הגדוד וביקש: 'תטפל בו'. הוא לא הסכים לעזוב

את המקום עד שלא וידא שהילד מטופל היטב ומועבר לידי הסהר האדום. "יש גם סיפורים רבים של חיילים על המסירות של יהודה כלפיהם. כך למשל סיפר לנו אחד מחייליו: 'כשהתגייסתי שיבצו אותי כלוחם, למרות שלא רציתי כי היו לי בעיות בבית והיה חשוב לי להישאר קרוב. יהודה, המפקד שלי, ביקש ממני להישאר ולנסות עוד קצת. אחרי זמן באתי אליו ואמרתי לו: 'די, יהודה ניסיתי בשבילך, זהו, אני לא יכול'. יהודה הבטיח לי שבשבוע הבא ימצא לי תפקיד אחר ובימים שישי כשתכננתי לצאת הביתה, יהודה הסיע אותי ברכב שלו וכל הדרך אני רועד ולחוצ. 'ממתי מפקד לוקח ברכב חייל בטירונות? מה הוא רוצה ממני?' למרבה ההפתעה כשהגענו הוא אמר לאמא שלי: 'איזה ילד מדהים יש לך'. הייתי טירון שלושה חודשים. לא האמנתי שהמפקד בא אליי הביתה רק בשביל זה. 'ג'וליאן, חייל בודד מצרפת, סיפר לנו גם כן על מקרה מרגש. הוא סיפר ליהודה שהוא רוצה יותר מכל לחזור לצרפת לראות את המשפחה שלו. כמה שבועות לאחר מכן יהודה התקשר אליו ואמר לו: 'ג'וליאן אני לא מכיר אותך, אבל הנאום שלך מצא חן בעיניי. אני רוצה אותך כמפקד אצלי, אבל קודם כל אתה נוסע לצרפת למשפחה שלך, לפני שתצטרף לפלוגה שלי'. את הרגישות הזו של יהודה לזולת הייתי רוצה לקחת איתי גם הלאה".

חברותות לזכרו

"ויש גם נושא הלימוד", מוסיף בעלה. "מן הראוי לציין שכאשר יהודה התגייס לראשונה הוא פנה לרב ניר צוברי, שכן וחבר מהיישוב שלנו, וביקש לקבוע איתו חברותא קבועה בכל שבת שהוא חוזר מהצבא, מתוך רצון ליצור לעצמו עוגן רוחני-לימודי בשירות הצבאי שהוא מטבעו אינטנסיבי ושואב. החברותא הזו אכן החזיקה מעמד שש וחצי שנים ארוכות, שבהן יהודה עבר במהירות מתפקיד לתפקיד. הרב ניר צוברי סיפר לנו לא מעט על החדות הגדולה של יהודה, על ההבנה העמוקה והמהירה ועל הרצון התמידי שלו שהלימוד יפגוש אותו גם בחיים עצמם.

"בשירותו הארוך היה חשוב ליהודה ללמוד תורה בקביעות. הוא הבין שלאמירה הנצחית של התורה יש מה לומר על חייו האישיים והפיקודיים. חשוב היה לו ללמוד ממנה איך להיות בן אדם, להיות אנושי, לדעת להתעסק בפרטים

קטנים שיכולים לעשות טוב לאנשים". כעת ההורים של יהודה פועלים בכל מאורם כדי להנציח את בנם ולפעול לעילוי נשמתו. "יש מיזמים רבים שנעשים לעילוי נשמתו של יהודה והם מאוד מחזקים ומרגשים אותנו", מוסיפה גב' כהן. "כך למשל בערב חג הפסח חילקו חבריו לסיירת 60 סלי מזון למשפחות נזקקות בבית שמש וכך היה גם בערב חגי תשרי. מלבד זאת יזמנו מצפה מיוחד שישלב בתוכו פעילויות חינוכיות למשפחות ולקבוצות בשטחי היישוב שדמות מחולה שבו אנו מתגוררים, והמטרה היא להעביר ערכים ולהתחבר למקורות מהתנ"ך שבהם מוזכר האזור, ולשרשרת הדורות, עם משמעות רוחנית וחיבור לארץ ישראל".

היזמה העיקרית שמובילה משפחת כהן היא פרויקט עוז ליהודה. "מדובר בפרויקט של חברותות שקיים כיום במספר יישובים", מסביר הרב כהן. "הרעיון הוא להקים בכל יישוב מסגרת שבה אנשים מהיישוב לומדים עם חיילים, תושבי אותו יישוב שמתחררים לחופשות ונמצאים בבית בשבת, בדיוק כפי שיהודה למד בחברותא עם הרב צוברי. בחלק מהיישובים הקימו קבוצות של לימוד שבהן רב היישוב לומד עם קבוצת חיילים, ובחלקם מתקיים לימוד פרטני אחד על אחד".

"החשיבות בלימוד הזה היא עצומה", מציינת גב' כהן. "כשאני מתבוננת בתקופה שבה נלחם יהודה, אני יכולה לומר שברור לי כי אחד הדברים שחזקו אותו יותר מכל הוא החברותא שלמד איתו בקביעות, הרב צוברי. הוא הקפיד ללמוד איתו בשבתות, אפילו בשמחת תורה הם סיכמו שילמדו בבוקר, אחרי ההקפות, מה שכמובן לא יצא לפועל. באותה שבת לא זכה יהודה ללמוד תורה אך זכה גם זכה לקיים את התורה.

"חשוב לי להדגיש שזה לא רק הלימוד כשלעצמו, שכמובן חשוב ביותר, אלא גם התכנים והחיזוק, שכן הרב צוברי למד עם יהודה ספרים שמדברים על התקופה שבה אנו מצויים – לפני ביאת המשיח, ובכלל הם דיברו על נושאים שונים והתפתחו שיחות עמוקות מאוד. זו גם השאיפה שלנו: שחיילים שמגיעים הביתה יקבלו את התוכן הרוחני והחיזוק. זו המטרה בפרויקט שהקמנו. לתת לחיילים עוגן וכוח והלוואי שכולם יצאו ויחזרו לשלום וישלימו את המשימה: ניצחון בני האור על בני החושך וביאת משיח צדקנו בקרוב ממש". ■

רפאמה